

VÝCHOVNÝ PROGRAM DIAGNOSTICKÉHO CENTRA
BRATISLAVA - ZÁHORSKÁ BYSTRICA

2022/2023

I. Základné identifikačné údaje

Názov výchovného programu	Výchovný program Diagnostického centra, Bratislava - Záhorská Bystrica
Názov školského zariadenia	Diagnostické centrum
Adresa školského zariadenia	Trstínska 2, 841 06 Bratislava - Záhorská Bystrica
IČO	00163252
Kontaktné údaje	Telefón : 02/65956215 Mobil : 0905 300 674 e-mail : dctrba@gmail.com www.dc-zahorskabystrica.sk
Forma výchovy a vzdelávania	Nepretržitá
Výchovný jazyk	Slovenský
Druh školského zariadenia	Štátne
Dátum prerokovania v pedagogickej rade školy/ školského zariadenia	12.09.2022
Dátum prerokovania v rade školy/ rade školského zariadenia	10.10.2022
Platnosť výchovného programu	Od 12. septembra 2022 Do 31. augusta 2023
Zriaďovateľ	RUŠS Bratislava Tomášikova 46 832 05 Bratislava

II. Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy Diagnostického centra Bratislava - Záhorská Bystrica

1. Charakteristika zariadenia – cieľ, poslanie, úlohy a zameranie

Diagnostické centrum Bratislava - Záhorská Bystrica v zmysle ustanovení zákona 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) patrí do siete špeciálnych školských zariadení internátneho typu s nepretržitou prevádzkou. Poskytuje diagnostickú, psychologickú, psychoterapeutickú, výchovno-vzdelávaciu starostlivosť deťom prijatým na pobyt na základe

- a) neodkladného opatrenia nariadeného súdom
- b) žiadosti zákonného zástupcu dieťaťa

Diagnostické centrum v zmysle školského zákona plní nasledovné úlohy:

- zabezpečuje diagnostiku deťom s narušeným alebo ohrozeným psychosociálnym vývinom s cieľom určenia ďalšej vhodnej výchovno-vzdelávacej, resocializačnej alebo reedukačnej starostlivosti,
- poskytuje poradenské služby zariadeniam, v ktorých sa vykonáva ústavná starostlivosť alebo ochranná výchova, ak o ne požiadajú,
- vypracúva diagnostické správy o dieťati, ktoré slúžia ako vstupný doklad zariadeniu, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť alebo ochranná výchova, na vypracovanie individuálneho reedukačného programu alebo výchovno-vzdelávacieho programu pre prácu odborníkov s deťmi mimo zariadenia (škola, sociálna kuratela, vychovávatelia, psychológ a špeciálny pedagóg).
- vypracúva odporúčanie o umiestnení dieťaťa po ukončení pobytu v diagnostickom centre s ohľadom na možnosť prípravy na povolanie, uplatnenia na trhu práce a úpravy rodinných pomerov.

Pobyt dieťaťa v diagnostickom centre trvá nevyhnutne potrebný čas na stanovenie diagnostiky, spravidla dvanásť týždňov.

V diagnostickom centre sa zriaďuje záchytné oddelenie. V záchytnom oddelení riaditeľ umiestni dieťa pohybujúce sa nepovolene mimo zariadenia, do ktorého bolo umiestnené podľa § 121 ods. 1 a §122 ods. 2 školského zákona. O umiestnení dieťaťa na záchytnú miestnosť sa vyhotoví písomný záznam.

Základnou organizačnou jednotkou diagnostického centra je diagnostická skupina.

2. Kapacita – veľkosť zariadenia

Diagnostické centrum Bratislava – Záhorská Bystrica má aktuálnu kapacitu 27 miest, z toho sú 3 miesta určené na izoláciu chorých detí a 1 miesto sa nachádza v karanténnej miestnosti. Zriadené sú 3 diagnostické skupiny s maximálnym počtom 8 detí (1 skupina 7 detí). V zmysle platnej legislatívy sa najvyšší počet detí v skupine znižuje o dve deti za každé dieťa s mentálnym postihnutím.

3. Charakteristika detí – klientov zariadenia

Do zariadenia sú prijímané deti na neodkladné opatrenie a na žiadosť zákonného zástupcu s poruchami správania v kombinácii so špecifickými poruchami učenia a poruchami pozornosti a aktivity. Spravidla sa jedná o poruchy, ktoré nie je možné odstrániť opatreniami v rodine a škole, a ani ambulantnou formou. Z toho vyplývajú ciele pobytu:

- zistiť príčiny a vývin porúch správania
- poskytnú deťom korektívnu skúsenosť s možnosťou pohľadu na svoje neadekvátne správanie
- posilniť autoreguláciu správania a zvýšiť odolnosť dieťaťa v náročných životných situáciách
- vzhľadom na jeho konkrétny problém v rodine i v škole overiť vhodné výchovné a vyučovacie postupy u dieťaťa.

Poruchami správania sa rozumie široké spektrum maladaptívnych foriem správania, od drobných priestupkov voči disciplíne, prejavov vzdoru, nadmernej plachosti a úzkosti až po agresívne deštruktívne správanie a trestné činy.

V pedagogickej praxi sa najčastejšie vyskytujú následné prejavy porúch správania: dlhodobá nedisciplinovanosť, nerešpektovanie učiteľov, násilné prejavy voči spolužiakom, absencia v školskej dochádzke.

V rodine je to nerešpektovanie autority rodičov, úteky, klamstvo, krádeže, negatívny vplyv rovesníckych skupín, skúsenosti s drogami. Uvedené prejavy porúch správania sa nevyskytujú jednotlivo, ale vždy v kombinácii viacerých vzájomne sa ovplyvňujúcich patologických javov našich klientov.

4. Výchovný jazyk zariadenia

Výchovným jazykom v Diagnostickom centre Bratislava – Záhorská Bystrica je štátny jazyk – slovenský.

5. Súčasti zariadenia

- Škola -diagnostické triedy
- Diagnosticko – terapeutické oddelenie
- Výchova – výchovné skupiny
- Ekonomicko – hospodárske oddelenie (viď Vnútorný poriadok DC)

6. Personálne zabezpečenie

Zamestnanci Diagnostického centra Bratislava - Záhorská Bystrica

Pracovné zaradenie	Počet	
	Kvalifikovaní	Nekvalifikovaní
Riaditeľ	1	
Vedúci vychovávateľ	1	
Vedúca školskej jedálne	1/2	
Ekonomka a hospodárka	1	
Sociálny pedagóg	2	
Učítelia	3	
Psychológovia	2	
Pedagogickí vychovávatelia	5	1
Pomocní vychovávatelia	5	
Kuchárky	3	
Upratovačka	1/2	
Údržbár - šofér	1	
Lekár - psychiater	1/4	
Kurič (sezónny)	1/2	

7. Dlhodobé projekty

Do dlhodobých projektov sa Diagnostické centrum Bratislava - Záhorská Bystrica nezapája hlavne z dôvodu krátkodobého pobytu klientov v zariadení. Podľa aktuálnej ponuky sa však zapájame do rôznych rozvojových projektov vyhlásených MŠVVaŠ SR alebo inými subjektmi.

8. Spolupráca zariadenia s rodičmi a inými subjektmi

Dieťa je prijaté na pobyt na základe súdom stanoveného neodkladného opatrenia alebo dohody diagnostického centra s rodičmi, uzatvorenej spravidla na dobu 12 týždňov. Práca s rodičmi je nevyhnutná podmienka pre úspešnosť práce s dieťaťom. V praxi to znamená možnosť rodičov pravidelne navštevovať dieťa a raz mesačne sa uskutočňuje rodičovské stretnutie (nedeľa). Najčastejšie v kontakte s rodičmi je psychológ a sociálny pracovníci. Deti majú možnosť pravidelne telefonovať a udržiavať kontakt s rodinou, ako aj so širším sociálnym prostredím. Každá forma kontaktu a získané informácie napomáhajú k vypracovaniu komplexnej diagnostickej správy ako konkrétneho výstupu pre zákonných zástupcov, sociálnych kurátorov, súdy. Počas pobytu môže dieťa využívať víkendové pobyty v rodine, CDR.

Vzhľadom na problémy a zloženie klientely je neodmysliteľnou súčasťou našej pedagogickej práce aj spolupráca s viacerými inštitúciami. Dlhodobá spolupráca je s Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Bratislave (OR PZ). Pri začleňovaní našich detí a ich readaptácií na pôvodné rodinné prostredie a školu je nevyhnutná spolupráca s centrami pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie, s kmeňovými školami žiakov, sociálnymi kurátormi a inými pracovníkmi participujúcimi na výchove a vzdelávaní detí.

9. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove

V priestoroch diagnostického centra sú vytvorené bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky.

Každý zamestnanec zodpovedá za BOZP na jednotlivých pracovných úsekoch a za zverené osoby podľa charakteru a náplne práce, podľa školského poriadku, vnútorného poriadku, prevádzkového poriadku.

Za BOZP detí sú zodpovední pedagogickí zamestnanci, ktorí pravidelne informujú deti o BOZP, na začiatku ich pobytu v zariadení ich informuje aj vedúci vychovávateľ.

Externý zamestnanec – bezpečnostný technik:

- zodpovedá za dodržiavanie právnych a ostatných predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a požiarnej ochrane,
- pravidelne oboznamuje, preškoľuje a skúša zamestnancov z predpisov BOZP a PO,
- bezodkladne zisťuje a odstraňuje príčiny úrazov,
- spisuje v spolupráci so zdravotníkom úrazy na základe podkladov zodpovedných pedagógov,
- podáva informácie o úrazoch riaditeľovi zariadenia a robí opatrenia na ich nápravu,
- zabezpečuje plnenie úloh na úseku BOZP a PO,
- sústavne sleduje zmeny v oblasti BOZP, PO a včas o nich informuje.

Z dôvodu výchovy a vzdelávania detí s poruchami správania kladieme zvýšený dôraz na dodržiavanie bezpečnostných opatrení formou sprísneného a dôsledného dozoru počas celého pobytu dieťaťa v zariadení, častejšími upozorneniami detí na nevhodnosť konania determinujúcimi vznik úrazov.

III. Formy výchovy a vzdelávania v Diagnostickom centre Bratislava - Záhorská Bystrica

Diagnostické centrum pracuje s režimovou aplikáciou skupinových foriem práce v nepretržitej prevádzke. Skupinové formy práce v sebe zahŕňajú organizáciu vyučovania, a výchovných činností. Pravidelne sa opakujúce aktivity majú pevné ukotvenie v režime dňa. Denný režim predstavuje časový harmonogram počas dňa a týždňa. Je súčasťou vnútorného poriadku, ktorý je samostatnou dokumentáciou nášho zariadenia.

Medzi pravidelne sa opakujúce skupinové formy práce s deťmi patria komunity, voľná tribúna, klubové aktivity, komunikačné zručnosti, denné hodnotenie, týždenné hodnotenie správania detí, psychoterapeutické sedenia, skupinové sedenia, autogénny tréning.

IV. Kompetencie klienta v Diagnostickom centre Bratislava - Záhorská Bystrica

Kompetencie sa v procese výchovno-vzdelávacej činnosti mimo vyučovania rozvíjajú a navzájom prelínajú v jednotlivých tematických oblastiach výchovy. Nadväzujú na rozvíjanie kompetencií v diagnostických triedach. Kompetencie predstavujú ideálny plánovaný cieľový výstup dosahovaný systematickým a postupným výchovno-vzdelávacím procesom počas pobytu dieťaťa.

Dieťa po pobyte v diagnostickom centre má mať osvojené kľúčové kompetencie na úrovni zodpovedajúcej jeho individuálnym osobnostným možnostiam a dĺžke jeho pobytu v DC. Dôležité je uvedomiť si, že niektoré deti nebudú schopné dosiahnuť uvedený výstup.

Kľúčová kompetencia dieťaťa DC Bratislava - Záhorská Bystrica je preukázaná schopnosť využívať vedomosti, zručnosti, postoje, hodnotovú orientáciu a iné spôsobilosti pri samostatnej príprave na vyučovanie a sebavzdelávaní, v osobnostnom rozvoji, v aktívnom využívaní voľného času a budúcim aktívnom uplatnení sa v praktickom živote. Konkrétne kompetencie dieťaťa v zariadení sú nasledovné:

Kompetencie učiť sa učiť

dokáže sa pripravovať na vyučovanie
dokáže spravovať školské pomôcky
dokáže sa orientovať v zadanom učive
dokáže prezentovať získané vedomosti
dokáže udržiavať písomný prejav na primeranej úrovni
dokáže aktívne vyhľadávať a použiť nové poznatky
dokáže získané poznatky uplatniť v každodennom živote

Komunikačné kompetencie

dokáže primerane verbalizovať svoje postoje, pocity, názory
dokáže svoje aktívne počúvať
rozvíja si komunikačné schopnosti v oblasti moderných IKT
rozvíja si slovnú zásobu a komunikuje spoločensky akceptovateľným spôsobom
prijíma spätnú väzbu a dokáže primerane reagovať

Sociálne kompetencie

omenuje svoje potreby, city a pocity
zvládne jednoduché stresové situácie
dokáže požiadať o pomoc
konštruktívnym postupom rieši jednoduché konflikty
presadzuje autonómiu a práva svojej osobnosti
rešpektuje úlohy a pravidlá diagnostickej skupiny
efektívne spolupracuje v skupine
vedomuje si potreby žiakov a osôb so zdravotným znevýhodnením
vedomuje si potreby ostatných detí a dokáže robiť kompromisy
poskytne pomoc alebo pomoc prívola
vedomuje si význam vytvárania kvalitných medziľudských vzťahov

Pracovné kompetencie

prejavuje samostatnosť vo vypracovaní domácich úloh
dokončí prácu
prijíma nové informácie a poznatky
plní si svoje povinnosti
plánuje a hodnotí svoje činnosti
upevňuje svoju vytrvalosť
ovláda jednoduché manuálne zručnosti a samoobslužné činnosti potrebné pre praktický život
rozvíja manuálne zručnosti

Občianske kompetencie

vedomuje si potrebu rešpektovania práv a slobôd iných osôb
vedomuje si potrebu prijatia zodpovednosti za svoje správanie
je otvorený primeranému participovaniu na živote v diagnostickej skupine
prejavuje úctu k rodičom a k starším osobám

uvedomuje si svoje práva vyplývajúce z medzinárodných dohôd

Kultúrne kompetencie

pozná kultúrne pamätihodnosti okolia a regiónu a dokáže prezentovať kultúrne pamätihodnosti svojho rodiska
rozlišuje kultúrne a nekultúrne správanie
dokáže rešpektuje iné kultúry a zvyky
podieľa sa na kultúrneho prostredia diagnostickej skupiny
je otvorený podieľať sa na kultúrnych podujatiach v diagnostickej skupine
ovláda základy kultúrneho správania
rozvíja svoje vloh

V. Tematické oblasti výchovy v Diagnostickom centre Bratislava - Záhorská Bystrica

Ciele výchovy a vzdelávania v našom zariadení sa realizujú prostredníctvom výchovných oblastí:

Spoločenská výchova
Mravná výchova a výchova k hodnotám
Pracovná výchova
Rozumová výchova
Estetická výchova
Športová výchova
Rodinná výchova a výchova k manželstvu a rodičovstvu
Ekologická výchova

Kľúčové kompetencie a osobnosť dieťaťa sa rozvíjajú prostredníctvom realizácie špecifických cieľov v jednotlivých oblastiach výchovy. Ich plnenie sa bude dosahovať realizovaním nižších (čiastkových), konkrétnejších cieľov v jednotlivých tematických oblastiach výchovy, prípadne vo viacerých tematických oblastiach výchovy súbežne. Konkrétne ciele sú definované v pláne výchovno-vzdelávacej činnosti na príslušný školský rok.

Cieľové zameranie jednotlivých oblastí výchovy:

Spoločenská výchova

pochopiť význam prosociálneho správania sa a spoločensky akceptovateľného presadzovania
rozvoj kooperatívnych zručností
rozvoj individuality a jedinečnosti osobnosti dieťaťa
zvládať záťažové životné situácie
posilniť hrdosť k národnej a štátnej príslušnosti
kultivovať kultúru vyjadrovania sa
rozvíjať komunikačné zručnosti
aktivizovať dieťa v diagnostickej skupine k sebareprezentácií
osvojiť si informácie o právach a povinnostiach dieťaťa
rozvíjať schopnosti tvoriť kvalitné medziľudské vzťahy

Mravná výchova a výchova k hodnotám

orientovať sa vo všeľudských hodnotách
pochopiť význam pozitívnych hodnôt ako sú zodpovednosť, spolupráca, tolerancia ...
vedieť prevziať zodpovednosť za svoje správanie a konanie
rozvíjať zručnosti sebauvedomenia, sebahodnotenia, sebariadenia, sebamotivácie a empatie
pomenovať svoje silné a slabé stránky
prejavovať úctu k rodičom, starším, spolubývajúcim
pochopiť význam dodržiavania ľudských práv a základných slobôd
rozvíjať právne vedomie
odstraňovať negatívne prejavy správania
vplývať na korekciu nevhodného rebríčka hodnôt

Rozumová výchova

pochopiť potrebu autonómnosti v príprave na vyučovanie
využívať efektívne spôsoby učenia sa
pochopiť význam vzdelávania
riešiť nové, neznáme úlohy a situácie
samostatne si vytyčovať osobné ciele
vyhľadávať nové informácie
pomáhať deťom pri profesionálnej orientácii
korigovať vedomostný deficit
rozvíjať počítačovú gramotnosť detí
získavať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov

Pracovná výchova

chápať význam osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu
vedieť pracovať v skupine
rozvíjať manuálne zručnosti
získavať zručnosti potrebné pre praktický život
získavať informácie pre úspešné plnenie úloh
upevňovať pozitívny vzťah k manuálnej práci
rozvíjať vytrvalosť pri práci

Estetická výchova

posilniť úctu ku kultúrnym národným hodnotám
rozvíjať vzťah k umeniu
rozvíjať talent a umelecké schopnosti
rozvíjať tvorivé schopnosti a zručnosti
prejavovať záujem o všetky formy umenia
rozvíjať pozitívny vzťah k jednoduchej estetickej úprave prostredia
podieľať sa na tvorbe estetického prostredia
pochopiť význam tvorivého spôsobu života
podieľať sa na realizácii kultúrnych podujatí
objavovať krásu v bežnom živote

Športová výchova

zdokonaľovať hygienické návyky
rozvíjať schopnosť zodpovednosti za svoje zdravie
rozvíjať schopnosť relaxovať pravidelným cvičením a pohybom
poznať princípy zdravého životného štýlu
pochopiť škodlivosť fajčenia, alkoholu a iných drog

pochopiť význam dodržiavania zásad zdravej výživy
pochopiť význam preventívnej starostlivosti o svoje zdravie
dodržiavať pravidlá psychohygieny
rozvíjať športový talent a schopnosti

Rodinná výchova a výchova k manželstvu a rodičovstvu

pochopiť význam zodpovedného vzťahu k partnerstvu
pochopiť význam zodpovedného vzťahu k sexuálnemu životu, k manželstvu, k rodičovstvu
pochopiť mravné aspekty rodinného života
rozvíjať praktické zručnosti súvisiace s rodinným životom
viest' k úcte k starším a tolerancii členov rodiny
viest' k pocitu spolupatričnosti

Ekologická výchova

pochopiť význam aktívnej ochrany životného prostredia
rozvíjať zručnosti pri samostatnej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia
vyvíjať aktivity smerujúce k trvalo udržateľnému životnému prostrediu v prostredí, v ktorom dieťa práve žije

VI. Výchovný plán Diagnostického centra Bratislava - Záhorská Bystrica

1. Stratégia výchovno – vzdelávacej činnosti

Na zhodnotenie aktuálneho stavu činnosti diagnostického centra slúži SWOT analýza. Napomáha pri formulovaní následnej koncepcie rozvoja diagnostického centra a stanovuje stratégie VVČ. Zameriava sa na vnútorné podmienky zariadenia a vonkajšie faktory, ktoré sú určujúce pre budúce smerovanie.

SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • vysoká odbornosť pedagogických a nepedagogických zamestnancov a záujem o jej zvyšovanie • profesionálna psychologická a terapeutická starostlivosť, • individuálna starostlivosť o chlapcov • zapájanie sa do projektov • dobrá spolupráca so štátnymi inštitúciami, MVO, MČ – Záhorská Bystrica, rodičmi klientov • lokalita zariadenia- blízko hlavného mesta Bratislavy, turistická oblasť, • osobná starostlivosť chlapcov o životné prostredie a o prostredie v zariadení a okolo neho • na dobrej úrovni starostlivosť o klientov, dobré vzťahy s rodičmi klienta • dobrá mediálna podpora – TV a pod. • možnosť vzdelávať pedagogických a odborných zamestnancov v kontinuálnom vzdelávaní. • organizačne schopní zamestnanci pri realizácii – konferencii, veľkých projektov • celoslovenská súťaž umeleckej tvorivosti detí z RC, DC, LVS „BIBIANA“ • program Foster • medzinárodná konferencia <p>KRIŽOVATKY</p> <ul style="list-style-type: none"> • letný pobyt chlapcov v Liptovskom Jáne • realizácia Individuálneho reedukačného plánu • rodičovské terapeutické skupinky 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná možnosť finančného ohodnotenia pedag. a nepedag. zamestnancov • zastaraný vonkajší stav, plot, brány, parkovisko • podmienky na vyučovanie Tv – nemáme telocvičňu • nedostatočná legislatívna úprava zákona 305/2005, 245/2008, 36/2005 • jazykové znalosti pedagogických zamestnancov
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> • vytvárame podmienky pre vzdelávanie klientov mimo zariadenia 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu voľnočasových

<ul style="list-style-type: none"> • možnosť zapájania do voľnočasových projektov klientov aj dospelých • vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov • vytváranie podmienok na poradenský proces pre rodičov detí s poruchami správania vo veku 15-18 rokov • metodické usmerňovanie CDR, RC, ÚPSVaR pri riešení problémov s dieťaťom s poruchami správania 	<p>a prevenčných programov</p> <ul style="list-style-type: none"> • exkluzívna lokalita, v ktorej je zariadenie umiestnené • nedostatočná medzirezortná spolupráca (MŠVVaŠ SR, MPSVaR SR, MZ SR, MS SR, MV SR, PPZ) • časté zmeny v legislatívnej úprave v školskom systéme a v ústavnej starostlivosti • nedostatočné finančné ohodnotenie nepedagogických pracovníkov (kuchárky, pomocní vychovávatelia, školník (problém nastáva pri hľadaní nových pracovníkov, nik nemá záujem za taký malý plat ísť pracovať) • COVID-19 • DC je závislé od rôznych systémov riešenia a rozhodovania o deťoch a rodiny v kríze. • Nedostačujúce metodické riadenie z MŠVVaŠ SR • Špeciálne výchovné zariadenia (ďalej len ŠVZ sú riadené 8 okresnými úradmi čo pokladáme sa nesyntémové v následnosti pri riadení dislokačnej siete a ústrednej evidencii detí (žiacov) v ŠVZ.
---	--

Z výsledkov SWOT analýzy vieme o svojich silných a slabých stránkach. Silné stránky DC sú postavené na vzťahoch a vysoko kvalifikovanom kolektíve, dobrej práci a hlavne ochote prijať zmeny, zameranej na rozvoj a prevýchovu osobnosti detí. Slabé stránky sa prejavujú hlavne v slabšej spolupráci s rodičmi.

Stratégia činností Diagnostického centra Bratislava - Záhorská Bystrica vychádza s koncepcie tvorivo-humanistickej výchovy ako základného východiska poňatia výchovy (THV systém). Táto koncepcia vychádza z týchto hlavných zásad:

- výchova je dôležitejšia ako vzdelávanie (posilňovať metódy výchovy, viac sledovať prežívanie, hodnotové systémy detí, motiváciu)
- rozvíjanie najvyšších kognitívnych funkcií (zahŕňajú v sebe siné podnety pre motiváciu, city a tvorivosť)
- štruktúrovanie nonkognitívnych funkcií (KEMSAK – kognitivizácia, emocionalizácia, motivácia, socializácia, axiologizácia, kreativizácia)

- inovácia hodnotenia osobnosti (hodnotiť sa nemá len výsledok činnosti ale predovšetkým úroveň rozvoja funkcií osobnosti)
- prepojenie poznatkov psychológie s pedagogickou praxou

V širšom zmysle slova je výchova rozvíjanie možností človeka, v užšom slova zmysle je to odborné a cieľavedomé rozvíjanie psychických procesov, funkcií a vlastností.

2. Výchovné štandardy Diagnostického centra Bratislava - Záhorská Bystrica

Základom pre vypracovanie výchovného plánu sú výchovné štandardy, ktoré slúžia na riadenie reedukačného procesu. Tieto výchovné štandardy sú určené pre deti staršieho školského veku a adolescentov:

- s poruchami správania v kombinácii s poruchami pozornosti a aktivity v diagnostickom centre
- s poruchami správania v kombinácii s mentálnym postihnutím v diagnostickom centre

Výchovné štandardy sú konkretizované jednotlivými vlastnosťami a teoreticky definujú optimálny výkon, ako cieľ, ku ktorému speje reedukačný proces. Výchovné štandardy majú dve zložky – obsahové štandardy a výkonové štandardy.

Obsahové štandardy – označujú najdôležitejšie oblasti rozvoja osobnosti a správania, na ktoré sa zameriava reedukačná, terapeutická a korektívna činnosť.

Výkonové štandardy – predstavujú konkrétnu úroveň aktivít, foriem správania, rozvoja vlastností, ktoré má dieťa v optimálnom prípade nadobudnúť, má sa k nim čo najviac priblížiť. Sú ciele, ku ktorým smeruje reedukácia, terapia a korekcia porúch správania.

Výchovné štandardy sú rozdelené do piatich okruhov:

- aktivačno – motivačné vlastnosti,
- vzťahovo - postojoové a charakterové vlastnosti,
- emocionálne – dynamická zložka osobnosti,
- vôľové vlastnosti,
- výkonové vlastnosti.

Hlavným cieľom reedukačného procesu je zmena kvality tých vlastností osobnosti, ktorých spoločným výsledkom je dysfunkčnosť jedinca v sociálnych vzťahoch a nadväzne tréning modelov a vzorov spoločensky akceptovateľného správania. Ak sú poruchy správania zapríčinené komplexom rôznych faktorov a zároveň sa premietajú do vývinu viacerých vlastností a zložiek osobnosti, tak je potrebné od samého začiatku reedukácie a v celom jeho priebehu sledovať komplexne celú osobnosť. Podstatou reedukácie je cielene ovplyvňovať práve tie vlastnosti, ktoré sú u konkrétneho jednotlivca primárnou príčinou permanentného sociálneho zlyhávania. Najčastejšími oblasťami zlyhávania sú: oblasť morálneho vývinu, morálneho usudzovania, emocionálneho vývinu, sebahodnotenia, impulzívneho a agresívneho správania, schopnosti konštruktívnej komunikácie a riešenia konfliktov.

Výchovný plán diagnostického centra je vypracovaný tak, aby zahŕňal aktivity, techniky, postupy reedukácie, terapie a korekcie zamerané na osobnosť komplexne. V jednotlivých prípadoch sa postupy individualizujú v individuálnych reedukačných programoch (IRP).

Výchovný plán je vypracovaný pre všetky diagnostické skupiny na školský rok. Vo výchovnom pláne je stanovený zoznam tematických oblastí výchovy pre príslušné diagnostické skupiny DC.

Vychovávateľa realizujú výchovno-vzdelávaciu činnosť tak, aby sa v priebehu dňa striedal odpočinok so vzdelávaním, či záujmovými aktivitami. Vychovávateľa v jednotlivých oblastiach projektujú činnosti tak, aby uspokojovali záujmy a rozvíjali schopnosti všetkých detí.

Spoločenská výchova

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
Spoločenské normy	Byť schopný správať sa spoločensky akceptovateľne Poznať a používať práva dieťaťa podľa medzinárodných dohôd
Hierarchia hodnôt	Mať osvojené spoločensky prijateľné hodnoty vo vzťahu k životným cieľom, rodine, spoločnosti
Spolupráca	Spolupracovať v diagnostickej skupine
Persuázia	Byť schopný argumentovať
Empatia, asertivita	Presadzovať sa spoločensky akceptovateľne, chápať a nepotierať potreby iných
Komunikačné zručnosti	Mať veku primeranú slovnú zásobu Vedieť aktívne počúvať
Sociálne vzťahy	Rešpektovať autority, a pozitívne reagovať na požiadavky autorít
Spoločenská etiketa	Komunikovať kultúrnym spôsobom
Interkulturalita	Orientovať sa v princípoch aktívneho občianstva Vytvárať multikultúrne prostredie v DS, zároveň odmietať prejavy antisemitizmu, xenofóbie, rasizmu
Národné tradície a zvyky	Prejaviť hrdosť k štátnej a národnej príslušnosti

Mravná výchova a výchova k hodnotám

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
Formovanie názorov a postojov	Vedieť formulovať, vyjadriť názor, prejaviť názor v súlade s platnými spoločenskými normami Mať utvorené názory a postoje v súlade s mravnými princípmi, vedieť odlíšiť dobro od zla
Sebapoznanie	Poznať svoje schopnosti, Poznať svoje silné a slabé stránky
Sebahodnotenie	Mať pozitívny sebaobraz a mať správny náhľad na svoje správanie
Sebaregulácia	Byť schopný primerane reagovať v rôznych životných situáciách Prejavovať snahu o pozitívnu zmenu v svojom správaní Vedieť primeraným spôsobom ovládať agresívne tendencie vo svojom správaní Uvedomiť si dôsledky chýb a omylov v svojom správaní a využiť ich pre svoje budúce správanie
Sebaprezentácia	Vytvárať pozitívnu klímu v diagnostickej skupine a

	dokázat' otvorene prezentovat' získané poznatky v každodennom živote
Emocionálna zrelosť	Vedieť prijať kritiku svojich nedostatkov a vedieť ju využiť v ďalšom živote Byť schopný primeraným spôsobom vyrovnat' sa s vlastným neúspechom
Generačné konflikty	Prejaviť úctu k starším ľuďom, byť empatický k ľuďom so zdravotným znevýhodnením

Rozumová výchova

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
Príprava na vyučovanie, splnenie úlohy	Rozumieť zodpovednosti za vykonanú prácu, vedieť si stanoviť ciele adekvátne svojim schopnostiam,
Efektívne učenie	Riešiť nové a neznáme situácie, vedieť vyhľadávať informácie pre riešenie úlohy. Rozširovať si počítačovú gramotnosť Aplikovať poznatky v bežnom živote
Psychohygiena učenia	Vedieť striedať odpočinok so záťažou, zadeliť si svoj voľný čas v rámci denného režimu
Osobné ciele a očakávania	Zaujať pozitívne postoje k osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu
Pozornosť a sústredenosť	Byť schopný sústredene a pozorne pracovať, udržať pozornosť primerane dlhý čas
Vôľové vlastnosti	Byť schopný vytrvalo pracovať na dlhodobo stanovených cieľoch

Pracovná výchova

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
Návyky a zručnosti	Osvojiť si manuálne zručnosti v pracovnej oblasti a záujmovej činnosti Vedieť udržiavať poriadok v osobných, školských veciach
Tvorivosť	Uplatňovať tvorivosť primeranú svojim schopnostiam
Spolupráca	Vedieť pracovať v DS, byť aktívny a užitočný člen skupiny
Sebaobsluha, poriadok	Kultivovať základné sebaobslužné a hygienické návyky
Netradičné pracovné postupy	Aplikovať praktické zručnosti potrebné pre bežný život, získať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov (IKT)

Estetická výchova

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
Rozvoj záujmov	Primerane rozvíjať záujmy dieťaťa v estetickej oblasti
Aktualizácia potrieb vo vzťahu k voľnému času	Zapájať sa do mimo vyučovacích činností, v spojení s rozvojom estetického cítenia

Názory a postoje	Mať kladný vzťah ku kultúrnym pamiatkam, tradíciám, umeniu
Hudba výtvarné umenie, tanec	Prejavovať pozitívny vzťah k umeniu
Hierarchia hodnôt	Mať osvojené spoločensky prijateľné hodnoty vo vzťahu k materiálnym a kultúrnym hodnotám
Sebaobsluha	Vedieť na primeranej estetickej úrovni udržiavať svoj zovňajšok
Netradičné výtvarné techniky, hudobné činnosti, športové činnosti	Rozvíjať svoj talent a špecifické schopnosti
Tvorivosť	Mať primerane rozvinuté estetické cítenie

Športová výchova

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
Hygienické návyky a schopnosti, prevencia COVID - 19	Ovládať základné hygienické návyky, príznaky infekčných chorôb, ochranu pred nimi (Covid – 19)
Pohybové aktivity	Relaxovať pravidelným pohybom a cvičením Zaujať pozitívne postoje k pravidelnému cvičeniu a telesnému pohybu
Zdravý životný štýl	Poznať a osvojiť si základné princípy zdravej životosprávy
Vôľové vlastnosti	Spolupodieľať sa na činnosti, ktorá propaguje zdravý životný štýl
Formovanie charakterových vlastností a sebaregulácie	Byť vytrvalý, dodržiavať pravidlá fair play. Prostredníctvom športu prejavovať snahu o pozitívnu zmenu v správaní.
Emocionálna zrelosť	Dokázať sa vyrovnáť s vlastným neúspechom

Rodinná výchova a výchova k manželstvu a rodičovstvu

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
Význam rodiny	Chápať význam rodiny pre rozvoj emocionálnej a sociálnej zrelosti osobnosti dieťaťa
Deľba práce	Rozvíjať praktické zručnosti súvisiace s rodinným životom
Úcta k autoritám	Dokázať rešpektovať a tolerovať starších, členov rodiny
Vernosť, spolupráca, dôvera	Viesť pocit spolupatričnosti
Citové väzby k rodine a príbuzným	Byť citovo vyrovnaný vo vzťahu k rodine, príbuzným, mať utvorené pozitívne citové väzby
Prejavy týrania v rodine	Vedieť rozpoznať prejavy domáceho týrania, zneužívania, zanedbávania Vedieť vyhľadať pomoc
Sexuálne kontakty, následky, zodpovednosť a plánované rodičovstvo	Zaujať pozitívne postoje k zodpovednému vzťahu k sexuálnemu životu, manželstvu, rodičovstvu
Prevencia pohlavne prenosných chorôb	Poznať spôsoby ochrany pred prenosom pohlavných chorôb

Ekologická výchova

Obsahové štandardy	Výkonové štandardy
Pozorovanie fauny, flóry v okolí	Poznať základné princípy ochrany životného prostredia
Šetrenie energiami, šetrenie vodou, treidenie odpadu	Byť schopný samostatnej činnosti pri ochrane životného prostredia
Starostlivosť o zeleň, izbové kvety, čistenie prírody a okolia DgC	Uplatňovať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia

3. Výchovné osnovy Diagnostického centra Bratislava - Záhorská Bystrica

Stratégia tvorby výchovných osnov diagnostického centra.

Pri tvorbe výchovných osnov výchovného programu sme vychádzali zo stratégie výchovno – vzdelávacej činnosti diagnostického centra. Základom tejto stratégie je systém tvorivo – humanistickej výchovy (THV systém). Pri tvorbe metód a foriem práce sme vychádzali z reálnych podmienok zariadenia. Zapracovali sme do stratégie realizáciu moderných motivačných, aktivizujúcich a zážitkových metód, teda kvalitný proces výchovy a vzdelávania vo výchove mimo vyučovania. Toto je základným predpokladom úspešného plnenia cieľov výchovného plánu diagnostického centra. Vo výchovno –vzdelávacej činnosti mimo vyučovania sa v DC preferujú najmä heuristické, problémové, demonštračné, inscenačné metódy a pod.

Presné stanovenie minimálneho počtu výchovných činností na dosahovanie stanovených cieľov je ťažké, nakoľko sa jednotlivé oblasti výchovy vzájomne prelínajú.

Spoločenská výchova

Ciele	Obsah	Metódy, formy
Ovládať spoločensky akceptovateľné správanie, poznať a používať práva dieťaťa podľa medzinárodných dohôd	Spoločenské normy	Diskusia, prezentácia, projekt
Osvojiť spoločensky prijateľné hodnoty vo vzťahu k životným cieľom, rodine, spoločnosti	Hierarchia hodnôt	Diskusia, hranie rolí, sociálne hry, individuálny prístup
Spolupracovať v diagnostickej skupine	Spolupráca, skupinová dynamika	Dramatizácia, zážitkové aktivity, motivácia,

		aktivizácia
Schopnosť argumentovať	Persuázia	Nácvik, tréning
Presadzovať sa spoločensky akceptovateľne, chápať a nepotierať potreby iných	Empatia, asertivita	Nácvik, posilňovanie, beseda
Primeranosť slovnéj zásoby Vedieť aktívne počúvať	Komunikačné zručnosti	Slovné hry, tréning, čítanie, prezentácia
Rešpektovať authority, a pozitívne reagovať na požiadavky autorít	Sociálne vzťahy	Empatický tréning, hranie rolí, dramatizácia
Komunikovať kultúrnym spôsobom	Spoločenská etiketa	Projekt, nácvik
Vytvárať multikultúrne prostredie v DS, zároveň odmietat prejavy antisemitizmu, xenofóbie, rasizmu	Interkulturalita	Prednáška, individuálny prístup, projekt, film, beseda
Prejaviť hrdosť k štátnej a národnej príslušnosti	Národné tradície a zvyky	Vedomostný kvíz, prezentácia

Mravná výchova a výchova k hodnotám

	Obsah	Metódy, formy
Utvoriť a vedieť formulovať názor	Formovanie názorov a postojov	Vysvetľovanie, povzbudenie, sociálne hry
Poznať svoje schopnosti, silné a slabé stránky	Sebapoznanie	Hodnotenie, príklad, individuálny prístup
Mať pozitívny sebaobraz, správny náhľad na	Sebahodnotenie	Prezentácia, autoreflexia,

svoje správanie		
Byť schopný primerane reagovať, prejavovať snahu o pozitívnu zmenu v svojom správaní, vedieť primeraným spôsobom ovládať agresívne tendencie vo svojom správaní	Sebaregulácia	Motivácia, riadený rozhovor, zážitková hra
Vytvárať pozitívnu klímu v diagnostickej skupine a dokázať otvorene prezentovať získané poznatky v každodennom živote	Sebaprezentácia	Prezentácia, brainstorming, sociogram, diskusia
Vedieť prijať kritiku svojich nedostatkov, byť schopný primeraným spôsobom vyrovnáť sa s vlastným neúspechom	Emocionálna zrelosť	Tréning, individuálny prístup, hranie rolí, povzbudenie
Prejaviť úctu k starším ľuďom, byť empatický k ľuďom so zdravotným znevýhodnením	Generačné konflikty	Beseda, návšteva kultúrnych podujatí

Rozumová výchova

Ciele	Obsah	Metódy, formy
Rozumieť zodpovednosti za vykonanú prácu, vedieť si stanoviť ciele adekvátne svojím schopnostiam	splnenie úlohy	Individuálny prístup, povzbudenie, precvičovanie, hodnotenie
Riešiť nové a neznáme situácie,	Efektívne učenie	Prezentácia, projekt,

vedieť vyhľadávať informácie pre riešenie úlohy, rozširovať si počítačovú gramotnosť, aplikovať poznatky v bežnom živote		aktivizácia, individuálny prístup, súťaž, povzbudenie
Vedieť striedať odpočinok so záťažou, zadeliť si svoj voľný čas v rámci denného režimu	Psychohy-giena učenia	Individuálny prístup, rozhovor, vyjasnenie hodnôt
Zaujať pozitívne postoje k osobnej zodpovednosti za vykonanú prácu	Osobné ciele a očakávania	Individuálny prístup, diskusia, vyjasnenie hodnôt
Byť schopný sústredene a pozorne pracovať, udržať pozornosť primerane dlhý čas	Pozornosť a sústredenosť	Nácvik, povzbudzovanie, hry na rozvoj pozornosti
Byť schopný vytrvalo pracovať na dlhodobostanovených cieľoch	Vôľové vlastnosti	Tréning, motivácia, Pozitívny príklad

Pracovná výchova

Ciele	Obsah	Metódy, formy
Osvojiť si manuálne zručnosti, vedieť udržiavať poriadok v osobných, školských veciach	Návyky a zručnosti	Tréning, nácvik, motivácia, individuálny prístup,
Uplatňovať tvorivosť primeranú svojím schopnostiam	Tvorivosť	tvorivá dielňa, výstavka prác, individuálny prístup
Vedieť pracovať v DS, byť aktívny a	Spolupráca	Subsidiarita, kooperačné hry,

užitočný člen skupiny		aktivizácia, hranie rolí
Kultivovať základné sebaobslužné a hygienické návyky	Sebaobsluha, poriadok	Kontrola, vysvetlenie, hodnotenie
Aplikovať praktické zručnosti potrebné pre bežný život, získať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov (IKT)	Netradičné pracovné postupy	Vlastná práca, povzbudenie, brainstorming, prezentácia

Estetická výchova

Ciele	Obsah	Metódy, formy
Rozvíjať záujmy dieťaťa v estetickej oblasti	Rozvoj záujmov	Motivácia, individuálny prístup, záujmový krúžok
Zapájať sa do mimo vyučovacích činností v spojení s rozvojom estetického cítenia	Estetizácia prostredia	Návšteva galérií, múzeí, nástenky, výzdoba
Mať kladný vzťah ku kultúrnym pamiatkam, tradíciám, umeniu	Názory a postoje	Besedy, návšteva knižnice, výlety, tematické vychádzky
Prejavovať pozitívny vzťah k umeniu	Hudba výtvarné umenie, tanec	Výchovné koncerty, aktivizácia, nácvik programov, motivácia
Mať osvojené spoločensky prijateľné hodnoty vo vzťahu k materiálnym a kultúrnym hodnotám	Hierarchia hodnôt	Beseda, projekt, vysvetlenie, dotazník
Vedieť na	Sebaobsluha	Kontrola,

primeranej estetickej úrovni udržiavať svoj zovňajšok		hodnotenie, beseda s lekárom, presviedčanie
Rozvíjať svoj talent a špecifické schopnosti	Netradičné výtvarné techniky, hudobné činnosti, športové činnosti	Súťaž, aktivizácia, motivácia, prezentácia
Mať primerane rozvinuté estetické cítenie	Tvorivosť	Výstava, výtvarná práca, ilustrácia zážitku

Športová výchova

Ciele	Obsah	Metódy, formy
Ovládať základné hygienické návyky, poznať príznaky a spôsoby ochrany pred inf. chorobami	Hygienické návyky a schopnosti, infekčné choroby	Individuálny prístup, kontrola, hodnotenie, besedy, vysvetlenie
Relaxovať pravidelným pohybom a cvičením	Pohybové aktivity	Vychádzky, výlety, turnaje, aktivizácia
Poznať a osvojiť si základné princípy zdravej životosprávy	Zdravý životný štýl	Beseda s odborníkom, prednáška, projekt
Spolupodieľať sa na činnosti, ktorá propaguje zdravý životný štýl	Vôľové vlastnosti	Prezentácia, brianstorming, projekt, kvíz výstava prác
Byť vytrvalý, dodržiavať pravidlá fair play, prostredníctvom športu prejavovať snahu o pozitívnu zmenu v správaní.	Formovanie charakterových vlastností a sebaregulácie	Motivácia, povzbudenie, príklad, individuálny prístup, tréning
Dokázať sa vyrovnáť s vlastným neúspechom	Emocionálna zrelosť	Nácvik, rozhovor, motivácia, individuálny prístup, autoreflexia

--

Rodinná výchova a výchova k manželstvu a rodičovstvu

Ciele	Obsah	Metódy, formy
Chápať význam rodiny pre rozvoj emocionálnej a sociálnej zrelosti osobnosti dieťaťa	Význam rodiny	Beseda, hranie rolí, vysvetľovanie
Rozvíjať praktické zručnosti súvisiace s rodinným životom	Deľba práce	Tematické hry, pracovné aktivity, besiedka
Dokázať rešpektovať a tolerovať starších, členov rodiny	Úcta k autoritám	Prednáška, príklad, hranie rolí
Viesť k pocitu spolupatričnosti	Vernosť, spolupráca, dôvera	Vysvetľovanie, modelové situácie, rozhovor
Byť citovo vyrovnaný vo vzťahu k rodine, príbuzným, mať utvorené pozitívne citové väzby	Citové väzby k rodine a príbuzným	Diskusia, návštevy, aktivizácia
Vedieť rozpoznať prejavy domáceho týrania, zneužívania, zanedbávania, vedieť vyhľadať pomoc	Prejavy týrania v rodine	Beseda s odborníkom, modelové situácie,
Zaujať pozitívne postoje k zodpovednému vzťahu k sexuálnemu životu, manželstvu, rodičovstvu	Sexuálne kontakty, následky, zodpovednosť a plánované rodičovstvo	Beseda, naučné filmy, vysvetľovanie, individuálny prístup
Poznať spôsoby ochrany pred prenosom pohlavných chorôb	Prevenencia pohlavne prenosných chorôb	Beseda, projekt,

Ekologická výchova

Ciele	Obsah	Metódy, formy
Poznať základné princípy ochrany životného prostredia	Pozorovanie fauny, flóry v okolí	Vychádzky, vysvetľovanie, záujmový krúžok, nástenky
Byť schopný samostatnej činnosti pri ochrane životného prostredia	Šetrenie energiami, šetrenie vodou, triedenie odpadu	Vlastná práca, kontrola, hodnotenie, motivácia, aktivizácia
Uplatňovať zručnosti pri jednoduchej činnosti na tvorbe a ochrane životného prostredia	Starostlivosť o zeleň, izbové kvety, čistenie prírody a okolia DgC	Súťaž, motivácia, projekt, nácvik, ekologické hry

Požiadavky na profesijný rozvoj pedagogických a odborných zamestnancov Diagnostického centra Bratislava - Záhorská Bystrica

V súlade s ustanoveniami zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov podporujeme profesijný rozvoj ako súčasť celoživotného vzdelávania, ktoré je sústavný proces nadobúdania vedomostí, zručností a spôsobilostí s cieľom udržiavania, zdokonaľovania, rozširovania, a dopĺňania profesijných kompetencií pedagogického a odborného zamestnanca, potrebných na výkon pedagogickej a odbornej činnosti. Profesijný rozvoj sa uskutočňuje prostredníctvom vzdelávania, tvorivej činnosti súvisiacej s výkonom pracovnej činnosti, najmä činnosti vedeckej, výskumnej, publikačnej alebo umeleckej, sebavzdelávania a výkonu pracovnej činnosti alebo absolvovania odbornej stáže zameranej na inovovanie profesijných kompetencií. V zmysle § 40 ods. 4 vyššie uvedeného zákona, vydáva riaditeľ po prerokovaní so zriaďovateľom, zástupcami zamestnancov a v pedagogickej rade plán profesijného rozvoja. Podľa ods. 5 na základe plánu profesijného rozvoja vydáva riaditeľ ročný plán vzdelávania pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov. Ročný plán vzdelávania možno počas jeho platnosti dopĺňať a meniť v súlade s aktuálnymi možnosťami a potrebami zariadenia. Taktiež budeme na zvyšovanie profesijných kompetencií pracovníkov využívať ponuky iných inštitúcií ako napr. MPC, VÚDPAPu, MŠ SR a iné.

Vypracoval: kolektív vychovávateľov DC Bratislava - Záhorská Bystrica

Aktualizoval: vedúci vychovávateľ Mgr. Ján Grác

Prerokované a schválené na PR 12.09.2022

**Mgr. Martin Čepček
riaditeľ**